

Nr 1/2010

Robotrekylen

Infoblad till medlemmar i RHF, Robothistoriska Föreningen, Arboga

Underlag: Stig Jäderlund

Red: Lars Frennemo

*****

Om infobladet:

"Robotrekylen" syftar på att **rekyl** i vid mening kan innebära "efterlämnade intryck". Här menar vi då intryck från hela processen, dvs allt från projektering och uppbyggnad av det svenska försvaret fram till visning av de historiska samlingarna i Robotmuseet.

Syftet är att fortlöpande informera medlemmarna om den aktuella verksamheten i museet.

Vad har hänt sedan sist?

Den tidigare behandlade specialutställningen om flygplanet "Flugan", som aldrig kom i luften, har återlämnats till Tekniska Museet. Den har ersatts av en skärmutställning med bildspel om uppfinnaren Nyberg, sammanställd av Birgit Johansson.

2010 har varit ett hektiskt år för vårt gäng av entusiaster, med många projekt på gång. Detta förklarar att infobladet tyvärr även detta år kommer sent. Ambitionen att varje år ta fram en utgåva till semestern kvarstår dock, men i så fall enbart med mail-distribution av ekonomiska skäl.

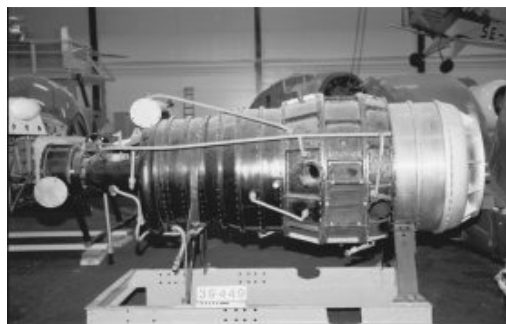
Planering för uppställning av vår J35 Draken mellan järnvägen och vår parkering fortgår. Kommunen har gjort erforderliga ändringar i stadsplanen, Trafikverket och museet har skrivit hyreskontrakt för markytan, och förberedelser för bättringsmålning av flygplanet samt uppsättning av stängsel pågår.

Eftersom detta är det enda fpl i Sverige av de, som nyttjats av Österrike, har vi bestämt oss för att bibehålla färgsättningen.

Lastning av J35 OE vid Ljungbyhed

Världens först kända prototyp av en gasturbinmotor visas i Arboga Robotmuseum fram till årsskiftet. Motorn är utvecklad av Alf Lysholm samt bröderna Ljungström (AB Ljungströms Ångturbin). Den byggdes och provades ut av Gustav Boestad vid AB Bofors i början av 1930-talet. Turboaxelmotorn var avsedd som drivkälla i flygplan och var beräknad för en effekt av 800 hk.

Lysholms gasturbinmotor

En utställning om projekt Bloodhound, RB365 och RB68, har arrangerats. Där finns bilder från bl a utbildningar i England och från installationer i Sverige. Även vissa utbytesenheter visas, samt en filmsekvens från en provskjutning i Vidsel.

*Den mest framstående Bloodhound-profilen i Sverige, **Dag N H Malmström**, lämnade oss oväntat i juli. Med sin entusiasm och arbetskapacitet hann han samla en överväldigande mängd information på sin hemsida, ca 2000 sidor, ägnade åt Sveriges största robotprojekt genom tiderna. Det är med stor saknad vi tänker tillbaka på våra intressanta samtal kring detta tema. Den största uppskattningen av hans insatser tror vi oss kunna göra genom att efter bästa förmåga förvalta hans digra material och göra det tillgängligt för kommande forskning. Tack Dag!*

Bloodhound RB68 vid Arboga Robotmuseum

Tillkommande materiel

Trots att vi redan är trångbodda, fortsätter inflödet av för oss "ny" materiel, dvs utgången eller kasserad. Vi har bl a fått överta följande:

- Rester av en skjuten RB24 från museet vid RFN Vidsel.
- I STRIL-rummet kan man nu se en elektronisk kartbild (ELKA) med radarsvep på de tre indikatorerna.
- Vår J35 OE (från Österrike) transporterades från F5 till museet i juni.
- Vi har fått en simulatorutrustning "LOMOS" (för luftbevakning) från FHT, Försvarets Historiska Telesamlingar.

På gång är också RB12, Laserbelysare RBS17, Hawk RBS77 samt Pratt & Whitney kolvmotor för J22 och B18.

En JA37 (kan bli vårt nästa objekt?) ute på CVA, Arboga Teknikpark, har t v ställts på domkrafter. Fästena mot antennenmasten har flyttats över till en JAS39, som står i tur för antenprov.

Dokumentationsläget

Robotmuseets dokumentdatabas har vuxit till bortåt 3000 dokument, varav något tusental väntar på att katalogiseras. Inflödet ser inte ut att mattas. Flaskhalsen är som vanligt arbetskapaciteten.

Vi har tidigare nämnt att vi översänt fem flyttkartonger filmer till Statens Filminstitut i Grängesberg för överföring till DVD. Hittills har 8 CD-skivor levererats, men mycket mer återstår.

60 videoband i olika specialformat lämnades i juni till Kungliga Biblioteket för överföring till hårddisk, för att sedan kunna nyttjas i museet.

Foton och dia scannas successivt in i ett datorarkiv för användning i olika publikationer. Även här är arbetskapaciteten flaskhalsen. Vi försöker prioritera de bilder vi bedömer är mest användbara.

Lokalproblemet

Trångboddheten är ett av våra stora bekymmer. En ommöblering i den stora hallen har gett ett luftigare intryck, med V1:an som första blickfång.

Självklart står vi i kö för nästa tillgängliga lokalyta i huset.

Vi har nu jobbat med att ställa fyra flygrobotar med nosen uppåt i bredd på ett stativ. Detta har gett en välbehövlig besparing av golvyta, som framgår av bilden nedan:

RB24B, RB24J, RB27 och RB28 på eget stativ

Publika aktiviteter

Satsningen på Öppet Hus har blivit en publikdragande årlig begivenhet, detta år kom ca 450 besökande. Denna gång på hösten satsade vi på aktiviteter för hela familjen, i form av underhållning med sång och musik och bl a tävling i raketskjutning med PET-flaskor. Ute på gården körde vi en liten gasturbin, efter att ha försett publiken med öronproppar. Samtidigt visade vi en vandringsutställning från SFF, "Flyget 100 år".

J35-simulatorens utökas hela tiden. Bl a kan man med storbildskärmens hjälp genomföra identifiering av fiendliga flygplan från cockpit i valfritt modernt svenskt flygplan. Dessutom har EBK-funktion tillförts, liksom två nya målsimulatorer. Ett stort antal besökare har utvecklat sin flygförmåga under ledning av våra flygledare. Ett exempel framgår av nedanstående tidningsurklipp!

Robotmuseet

Stort och varmt tack till all trevlig personal på Robotmuseet i Arboga och framför allt till mannen som tog hand om våra 4 barnbarnskillar i simulatorens, den 4/11 på ett mycket vänligt och pedagogiskt sätt. Det blev en riktig "höjdarupplevelse".

*Mormor och Morfar
Ulla och Berndt Hedman*

Infört i Arboga Tidning 2010-11-11

Simulatorens för träning av piloter för skjutning av RB05 har länge varit ur funktion. Eftersom den var en prototyp utan underlag, gick den inte att reparera, trots intensiva försök. Så vad göra? Ett par av våra duktiga tekniker, Sten Bladvall och Kjell-Åke Lindahl, började då utveckla en egen lösning för simuleringen. Denna "simulator för simulatorens" är nu funktionsklar, och kan snart tas i drift för våra besökare.

Vår LINK-trainer för träning i instrumentflygning med äldre propellerplan har genomgått en omfattande reparation och översyn. Eftersom den ursprungliga installationen inte uppfyller dagens elsäkerhetskrav, får vi tyvärr inte låta allmänheten nyttja den.

En stor satsning har gjorts på hemsidan. Många nya uppgifter har tillförts, speciellt för robotar. Försök pågår också med översättning av hemsidan till tyska och engelska.

Ett antal publika föredrag har genomförts:

- Antero Timofejeff berättade intressanta erfarenheter från livet som radarjaktledare (22/3)
- Lars Lindberg berättade om utvecklingen av tyska V2 på Peenemünde under 1940-talet (3/5)
- Hans Gustafsson berättade om utvecklingen av obemannade flygfarkoster, UAV (12/10)

- Årets serie avslutades med provflygaren Stig Holmström, som berättade om utprovningen av JAS39 Gripen (16/11). (Besöksrekord: Ca 70 personer)

Flera föredrag är redan planerade för 2011, och kommer att aviseras via e-post och hemsidan.

Sammanlagt har vi haft bortåt 1500 besökare under året, de flesta "utombys" med förbeställda besök.

Ekonomisk ställning

Föreningen har fortfarande ekonomisk bärkraft, även om marginalerna är små, trots att två stora sponsorer har lämnat oss (Bofors och Volvo). Bl a av detta skäl beslöt årsmötet 2009 att höja medlemsavgiften till 200 kr från 2010.

Vi har diskuterat med Arboga Kommun om en strategi, för det fall att flera stora sponsorer lämnar oss i sticket. Museet har ju blivit något av en institution som turistmål i mellansverige, och som sådant även en kommunal angelägenhet.

Våra sponsorer

Eftersom hela museets existens står och faller med våra sponsorer, är det på sin plats att tacka dem för deras stöttning under det gångna året. Vi hoppas självklart på en fortsättning under 2011!

Aktuella sponsorer under 2010:

SAAB Aerotech	Arboga
HiQ	Arboga
Combitech AB	Norrköping
Byggnadsfirman Lund	Arboga
Sturestadens Fastighets AB	Arboga
SB Broadband Operations	Arboga
Recotech AB	Arboga
Seco Tools AB	Arboga
Arboga Expressbyrå	Arboga
Jan Örvelind	Helsingborg
Alf Söderberg	Arboga
Kjell Liljehult	Arboga

Medlemsinformation

Medlemsantalet är trots avgiftshöjningen uppe i över 190, och vi hoppas på en fortsatt ökning. När besökare informerar andra om våra samlingar, bör fler vara villiga att betala 200 kr/år och därmed stödja museet ekonomiskt. Sprid gärna detta budskap till både "robotbekanta" och andra! Obs att avgift betald under 3:e kvartalet gäller hela nästkommande år!

Med ekonomin i åtanke tänker vi alltmer övergå till utsändning av Robotrekylan och annan information via e-post. De som inte har anmält eller har ändrat e-postadress, ber vi därför meddela oss, antingen vid betalning av medlemsavgiften, eller med ett mail till **info@robotmuseum.se**

Tidigare nummer av Robotrekylan kan laddas ner i pdf-format via hemsidan.

Faktaruta:

Adress: Glasbruksgatan 1
732 31 Arboga
Tel: 0589-104 99 (ev tfn-svarare)
E-post: info@robotmuseum.se
Hemsida: http://www.robotmuseum.se
Bankgiro: 5509-3090

Kontakter:

Museets öppettider: Se hemsidan
Beställning av besök på andra tider kan göras per e-post eller tfn enligt ovan.

Redaktör:

Lars Frennemo tel 0589-131 53
E-post: lars.frennemo@swipnet.se

*God Jul och Gott Nytt År
önskar det tappra gänget från
Arboga Robotmuseum!*